

**РЕЛІГІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВИЩИЙ ДУХОВНИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ТАВРІЙСЬКИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

РО «ВДНЗ «ТХІ»

Борщевич В.Т.

«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Методика викладання предметів духовно-морального
спрямування»**

(назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень: Бакалавр богослов'я
(назва рівня вищої освіти)

Галузь знань В 8 «Богослов'я»
(шифр та назва галузі знань)

Спеціальність В «Культура, мистецтво та
гуманітарні науки»
(шифр та назва спеціальності)

Освітня програма: Освітньо-професійна
програма першого рівня
вищої освіти бакалавр за
спеціальністю В «Богослов'я»
(назва освітньої програми)

Розглянуто та схвалено Методичною комісією РО «ВДНЗ «ТХІ»»
від «29» серпня _2025 р., протокол № 1

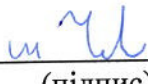
2025/2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання предметів духовно-морального спрямування» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою ТХІ зі В8 «Богослов'я» галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Розробники: Доктор богословських наук Черенков М.М.

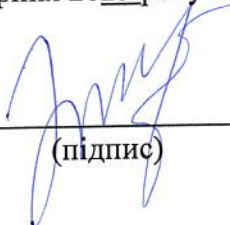
Рецензенти:

Робоча програма рекомендовано на засіданні кафедри Богослов'я
Протокол від. «26» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри д-р. богосл. наук Черенков М.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією РО «ВДНЗ «ТХІ»»

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Гарант програми д-р. істор. наук Борщевич В.Т.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

вибіркової навчальної дисципліни «Методика викладання дисциплін духовно-морального спрямування»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Форма навчання: денна/заочна

Спеціальність: 041 «Богослов'я»

Рік навчання: третій

Кількість кредитів ЄКТС: 4 кредити/120 годин

Мова викладання: українська мова

Форма підсумкового контролю: залік

Опис навчальної дисципліни

«Методика викладання дисциплін духовно-морального спрямування» є синтезом богослов'я, педагогіки та психології.

Мета: Підготовка компетентного педагога, здатного транслявати християнські цінності через сучасні освітні методики, формуючи цілісну особистість учня на засадах біблійної етики.

Ключові завдання:

- Опанування теоретичних основ християнської педагогіки.
- Вивчення психологічних особливостей сприйняття духовної інформації різними віковими групами.
- Формування навичок розробки конспектів занять, виховних заходів та курсів духовно-морального спрямування.
- Розвиток здатності до етичної рефлексії та особистої педагогічної майстерності.

Структура навчального курсу

Блок I. Фундамент та історія

- **Генезис християнської освіти:** Від старозавітних шкіл до сучасних моделей.
- **Філософська антропологія:** Хто є учень? Розуміння людини як образу Божого.
- **Нормативно-правова база:** Викладання предметів духовно-морального спрямування в державній та приватній школах.

Блок II. Психолого-педагогічні особливості

- **Вікова періодизація:** Як говорити про Бога з дошкільнятами, підлітками та дорослими (андрагогіка).
- **Роль особистості вчителя:** Етичні вимоги та духовна гігієна педагога.
- **Психологія віри:** Етапи формування релігійного світогляду.

Блок III. Практична методика (Інструментарій)

- **Форми навчання:** Урок, лекція, семінар, біблійна година, паломництво, гра.
- **Методи роботи з текстом:** Герменевтика для дітей, сторітеллінг, притчевий підхід.
- **Інтерактивні технології:** Дискусії, дебати, проєктна діяльність («Віра в дії»).

- **Оцінювання:** Як оцінювати знання, не «оцінюючи» віру дитини.

Програмні результати навчання

Компетентність	Конкретне вміння
Проектувальна	Складати навчальні програми та плани уроків з урахуванням християнської етики.
Комунікативна	Ефективно взаємодіяти з батьками та громадою у питаннях виховання.
Аналітична	Оцінювати якість навчальних матеріалів на відповідність богословській точності та педагогічним нормам.
Адаптивна	Модифікувати складні богословські істини у доступну форму без втрати змісту.

Методичні рекомендації та специфіка

Викладання цієї дисципліни вимагає особливого підходу, оскільки вона не лише дає знання, а й формує світогляд:

1. Христоцентричність: Будь-який метод має корелюватися з постаттю Христа як Великого Вчителя.
2. Свобода волі: Методика має виключати маніпуляцію чи нав'язування; акцент на добровільному прийнятті цінностей.
3. Свідчення через життя: Студенти мають усвідомити, що в цій сфері «предмет» невіддільний від «особистості».

У сучасному контексті особливу увагу слід приділити темі християнської стійкості (resilience) та наданню духовної підтримки в кризових умовах (війна, втрата, депресія).

Теми семінарських занять

Блок I. Теоретико-методологічний фундамент (1-3)

Семінар 1. Християнська освітня парадигма: від витоків до сучасності

Питання: Специфіка християнської освіти порівняно зі світською. Аналіз мети: знання та преображення особистості.

Завдання: Порівняти три освітні моделі (антична, просвітницька, християнська).

Семінар 2. Ісус Христос як Вчитель: екзегеза педагогічного методу

Питання: Методи навчання Христа (наочність, запитання, притчі, власний приклад). Принцип індивідуального підходу в Євангелії.

Завдання: Виписати 5 педагогічних прийомів Христа на прикладі конкретного розділу Євангелія.

Семінар 3. Нормативно-правове забезпечення та етика викладання

Питання: Законодавство України про свободу совісті та освіту. Проблема прозелітизму та релігійної толерантності в класі.

Завдання: Скласти «Кодекс етики вчителя предметів духовно-морального спрямування».

Блок II. Психологія та вікова антропологія (4-6)

Семінар 4. Педагогіка раннього та дошкільного віку (3–6 років)

Питання: Особливості магічного мислення та формування первинних уявлень про Бога. Роль емоцій та гри.

Завдання: Розробити сценарій 15-хвилинного біблійного заняття в ігровій формі.

Семінар 5. Духовно-моральне виховання молодших школярів та підлітків

Питання: Перехід від авторитету до сумніву. Криза 13 років і «перевірка віри на міцність».

Завдання: Кейс-метод: як реагувати на провокаційні запитання підлітка про науку та релігію.

Семінар 6. Андрагогіка: особливості роботи з дорослою аудиторією

Питання: Навчання через досвід. Специфіка катехизації та батьківських всеобучів.

Завдання: План-конспект бесіди з батьками про важливість моральних цінностей у родині.

Блок III. Методичний інструментарій (7-10)

Семінар 7. Методика роботи з біблійним текстом та притчами

Питання: Три рівні читання тексту: інформативний, аналітичний, прикладний (життєвий).

Завдання: Провести «спільне читання» притчі за методом індуктивного вивчення.

Семінар 8. Сторітеллінг та наративні методи в освіті

Питання: Мистецтво розповідати історії. Структура повчальної історії. Використання біографій видатних християн.

Завдання: Скласти та розповісти повчальну історію (story) на тему «Прощення» або «Мужність».

Семінар 9. Інтерактивні та цифрові технології на уроці

Питання: Використання квізів (Kahoot), інтерактивних мап, відеоконтенту. Безпека в мережі та християнська медіаграмотність.

Завдання: Створити інтерактивний тест до теми «Біблійна історія».

Семінар 10. Проєктна діяльність: віра, що діє через любов

Питання: Соціальне проектування. Як перетворити знання на вчинок (волонтерство, екологія, допомога ближньому).

Завдання: Розробити паспорт соціально-виховного проєкту для класу/групи.

Блок IV. Специфічні контексти та оцінювання (11-12)

Семінар 11. Психологічна підтримка та реабілітація в кризових умовах

Питання: Концепція аномії та її подолання. Роль духовних цінностей у відновленні ментального здоров'я під час війни.

Завдання: Добірка біблійних текстів та вправ для психоемоційного розвантаження учнів.

Семінар 12. Моніторинг та оцінювання результатів навчання

Питання: Відмінність між оцінюванням знань (факти) та вихованості (цінності). Формувальне оцінювання.

Завдання: Розробити критерії оцінювання для творчої роботи (есе/проєкту).

Блок V. Педагогічна майстерність та підсумки (13-14)

Семінар 13. Педагогічна риторика та особистість викладача

Питання: Вербальна та невербальна комунікація. Авторитет вчителя як духовного наставника. Профілактика професійної деформації.

Завдання: Самопрезентація фрагмента уроку (мікро-викладання, 5-7 хв).

Семінар 14. Підсумковий семінар: «Виклики християнської освіти у XXI столітті»

Питання: Глобалізація, цифровізація та секуляризм. Майбутнє духовно-моральної освіти.

Завдання: Захист індивідуального методичного портфоліо, сформованого протягом курсу.

